

Єлагін П.П.,
здобувач освітнього ступеня «магістр»
Науковий керівник: Дехтяренко Ю. Ф.
к.е.н., доцент, доцент кафедри регіональної політики
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

РОЛЬ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРИЙ У ЗМІЦНЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ ТА КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Війна в Україні, яка триває з 2014 року, а особливо після повномасштабного вторгнення росії у лютому 2022 року, стала вирішальним випробуванням для національної єдності та ідентичності українців. В умовах війни багато аспектів життя українського суспільства зазнали серйозних змін, в тому числі і культура та креативні індустрії. Ці сфери стали важливими інструментами підтримки морального духу, національної гордості та єдності нації.

За визначенням Закону України "Про культуру" Креативні індустрії - види економічної діяльності, метою яких є створення доданої вартості і робочих місць через культурне (мистецьке) та/або креативне вираження, а їх продукти і послуги є результатом індивідуальної творчості [1]. Ці індустрії включають в себе: музику, дизайн, архітектуру, моду, кінематограф, театр, ІТ, а також наукові дослідження, освіта, туризм та інші форми творчої діяльності [2], які забезпечують як економічний, так і соціальний вплив на суспільство.

Під час війни креативні індустрії мають дві важливі функції.

По-перше, вони стають способом комунікації між різними соціальними групами, покликаним до консолідації нації, збереження традицій і формування патріотичних настроїв серед громадян. Українські митці, музиканти, режисери активно реагують на події, створюючи твори, які відображають реалії війни, героїзм українських військових і цивільних, трагедію втрат та надію на перемогу. Мистецтво, література, музика, кінематограф стали важливими засобами підтримки морального духу, впливаючи на колективну свідомість і формуючи позитивний образ України в умовах війни. Культура наразі виступає як своєрідна платформа для формування національного духу, допомагаючи подолати

наслідки травм війни, зберігати єдність і відновлювати відчуття приналежності до єдиної нації. Важливо відзначити, що діяльність традиційних культурних інститутів здебільшого не є власне діяльністю в сфері креативних індустрій. Музеї, бібліотеки, архіви – тільки ресурс для їх розвитку, а такі організації, як державні театри і кінотеатри, в більшій мірі, включені в галузь культурних індустрій. Перетворення їх в креативні лежить через зміну форм менеджменту, формування нових партнерств, знаходження позабюджетних джерел фінансування, надання сучасних послуг і т. д., що в цілому допомагає вирішувати внутрішні проблеми сфери культури [3, с.46].

По-друге, креативні індустрії стали важливим елементом підтримки економіки. Вони створюють робочі місця, сприяють розвитку підприємництва, особливо серед молоді, і є важливим джерелом інвестицій. Сектор креативних індустрій також підтримує міжнародну репутацію України. Міжнародна популяризація української культури, зокрема завдяки сучасному мистецтву та кінематографу, відіграє важливу роль у привертанні уваги до ситуації в Україні на світовому рівні.

Одним із базових інструментів, що сприяє розвитку національної єдності, є мистецтво. Ініціативи художників, митців, режисерів стали важливою частиною національної боротьби. Вони створюють свої праці для того, щоб надавати людям моральну підтримку, надихати на боротьбу і підтримувати вірність національним ідеалам. Важливими стали соціальні кампанії, які відображують реалії війни, висвітлюють проблеми внутрішньо переміщених осіб, окупованих територій а також страждання людей в умовах бойових дій.

Медіа стали не менш важливими в цьому процесі. Телебачення, радіо, інтернет-ресурси активно використовуються для інформування громадян, пропагування ідеї національної єдності та протистояння агресору. У період війни українські засоби масової інформації стали важливим каналом комунікації для мобілізації громадян, ознайомлення про ситуацію на фронті, а також для висвітлення гуманітарних проблем.

Одним із найбільш важливих напрямків стало використання культурної спадщини як джерела національної гордості та сили. Процеси декомунізації, повернення до українських національних символів, популяризація української

мови стали важливими складовими культурної політики в умовах війни. Культура перетворилася на важливий інструмент протидії імперіалізму, що втілюється через російську пропаганду.

У період війни державні та приватні ініціативи з підтримки культури та креативних індустрій в Україні постали важливими механізмами забезпечення стабільності та розвитку в умовах кризи. Влада та наші європейські партнери [4] активно інвестують в культуру, створюючи різні грантові програми для митців та культурних організацій. Приватний сектор також не залишається осторонь, і українські підприємці та культурні діячі активно підтримують розвиток культурних проєктів, що сприяють зміцненню національної єдності.

Поряд із позитивними змінами в сфері культури та креативних індустрій, війна ставить низку серйозних викликів. Це зокрема пов'язано з труднощами фінансування культурних проєктів, недостатністю людського ресурсу, необхідністю збереження культурної спадщини в умовах бойових дій, а також викликами щодо розвитку цифрових платформ для поширення культурного контенту. Молоді креативні індустрії, які часто ґрунтуються на інноваціях, стартапах і нових підходах до культури, зазнають труднощів. В умовах війни ці індустрії не тільки стикаються з проблемою фінансування, а й з труднощами в плануванні довгострокових стратегій розвитку, оскільки ситуація на фронті може змінюватися дуже швидко. Молоді митці, дизайнери, музиканти та інші представники креативних професій змушені шукати нові способи адаптації та перезапуску своїх проєктів.

Перспективи розвитку креативних індустрій в Україні після перемоги полягають у зміцненні економіки через інноваційні культурні продукти, перегляду стратегій розвитку територій, створення кластерів креативних індустрій, розширення культурного експорту та активну участь української культури в глобальних процесах. Досвід, набутий місцевими інституціями культури, креативними хабами та громадськими центрами, необхідно осмислювати та поширювати. Переосмислення місцевої культурної інфраструктури необхідне для того, щоб ці соціальні інновації почали успішно розвиватися [5, с. 5].

У складні часи війни культура та креативні індустрії відіграють одну з ключових ролей у формуванні національної єдності. Вони не тільки сприяють збереженню культурної ідентичності, але й мобілізують суспільство на боротьбу за виживання. Збереження національних цінностей, розвиток культурних ініціатив та підтримка креативних індустрій є важливими складовими стратегії національної безпеки та єдності України в умовах війни.

Список використаних джерел:

1. Розпорядження Кабінету міністрів України від 24 квітня 2019 р. № 265-р «Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265-2019-%D1%80#Text/> (дата звернення: 03.12.2024).
2. Креативна економіка — нова економічна епоха XXI. URL: <https://epravda.com.ua/publications/2022/06/10/682634/> (дата звернення: 03.12.2024).
3. Свінцицька О.М., Ткачук В.О. Креативна економіка та креативні індустрії : навч. посібн. [Електронне видання]. – Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. – 218. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051578.pdf> (дата звернення: 03.12.2024).
4. Council Resolution on the EU Work Plan for Culture 2023–2026 (2022/C 466/01) URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022G1207%2801%29&qid=1671635488811> (дата звернення: 03.12.2024).
5. Анна Карнаух, Катерина Кравчук, Звіт «Культура та креативні індустрії в Україні: стійкість, відновлення, інтеграція з ЄС» Підсумковий звіт Червень 2024 року, Платформа культурних зв'язків URL: <https://www.cultureinexternalrelations.eu/wp-content/uploads/2024/07/DGEAC-CRP-UA-Report-July-2024-UA.pdf> (дата звернення: 03.12.2024)